

MỘT SỐ LƯU Ý KHI SỬ DỤNG MẠNG XÃ HỘI

*ThS. Nguyễn Thị Ngọc**

Với sự phát triển của internet như hiện nay thì việc sử dụng mạng xã hội (MXH) trở thành thói quen với nhiều người đặc biệt là giới trẻ. Theo thống kê của Bộ Thông tin và Truyền thông, tính đến năm 2019, Việt Nam ước tính có khoảng 65 triệu người dùng MXH, chiếm gần 70% dân số. Trong đó phải kể đến các MXH như: Facebook, Youtube, Zalo, Viber, Instagram...

Có thể thấy, sức hút của MXH rất lớn, nó cho phép người dùng dễ dàng chia sẻ, trao đổi thông tin trên không gian mạng một cách nhanh chóng, hiệu quả. MXH không chỉ giúp kết nối với người thân, bạn bè mà còn hữu ích trong việc học tập, trau dồi kiến thức, cập nhật thông tin, tìm kiếm công việc...MXH mang lại nhiều lợi ích thiết thực tuy nhiên nó cũng đồng thời tiềm ẩn những rủi ro cho người sử dụng. Pháp luật Việt Nam đã có những quy định về mức xử phạt đối với các hành vi vi phạm các quy định về trách nhiệm khi sử dụng MXH. Bên cạnh đó, việc sử dụng MXH cũng tiềm ẩn những mối nguy hại, đặc biệt là khi chúng ta không biết quản lý thông tin cá nhân thì sẽ là cơ hội cho các đối tượng xấu sử dụng thông tin đó với những mục đích khác nhau.

1. Một số mối nguy hại khi sử dụng mạng xã hội:

Thông tin cá nhân bao gồm như số điện thoại, ngày sinh, địa chỉ nhà, địa chỉ cơ quan, các mối quan hệ trong gia đình, bạn bè, sở thích, hình ảnh, email... nếu được công khai trên mạng thì sẽ dễ dàng bị kẻ xấu lợi dụng. Những thông tin này có thể là “miếng mồi ngon” cho các cá nhân, tổ chức để họ có thể thu thập thông tin người dùng và bán thông tin đó nhằm mục đích quảng cáo. Đặc biệt, người dùng MXH rất dễ mất thông tin số điện thoại, địa chỉ khi vào các trang mạng để lại thông tin mua

* Giảng viên khoa Quản lý hành chính – Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh

bán, tìm kiếm sản phẩm. Từ đó, nhờ sử dụng trí tuệ nhân tạo, các công nghệ hiện đại mà các đối tượng có thể lấy được số điện thoại, gây ra những phiền toái cho người dùng như các cuộc gọi rác, tin nhắn rác, tiếp thị, quảng cáo sản phẩm hay các hành vi lừa đảo để chiếm đoạt tiền của người dùng.

Tội phạm mạng có thể sử dụng ảnh thật của người dùng MXH để tạo nên những tài khoản giả mạo, lừa đảo chính bạn bè, người thân của họ. Thậm chí từ những thông tin như tên cơ quan làm việc, trường học, hình ảnh của con... thì các đối tượng có thể đe dọa tống tiền, bắt cóc hoặc lừa người sử dụng chuyển tiền vào tài khoản của mình.

Việc tham gia các trò chơi, ứng dụng trên MXH mà không đọc kỹ quyền lợi người dùng cũng có thể gây ra nhiều tác hại. Những tác hại mà trò chơi, ứng dụng gây ra có thể đơn giản như làm tiêu tốn băng thông 3G/4G, nhận được nhiều thông báo rác, thường xuyên bị gắn thẻ (tag) vào những bài viết không liên quan và thậm chí là mất tài khoản.

2. Những điều cần lưu ý khi sử dụng mạng xã hội:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức khi sử dụng mạng xã hội

Pháp luật Việt Nam đã có những quy định trong việc sử dụng MXH, tại Điều 101, Nghị định số 15/2020/NĐ-CP ngày 03 tháng 02 năm 2020 của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông, tần số vô tuyến điện, công nghệ thông tin và giao dịch điện tử, có hiệu lực từ ngày 15 tháng 4 năm 2020 có quy định về mức xử phạt đối với vi phạm các quy định về trách nhiệm sử dụng dịch vụ MXH như sau:

- Phạt tiền từ 10.000.000 đồng đến 20.000.000 đồng đối với hành vi lợi dụng MXH để thực hiện một trong các hành vi sau:

+ Cung cấp, chia sẻ thông tin giả mạo, thông tin sai sự thật, xuyên tạc, vu khống, xúc phạm uy tín của cơ quan, tổ chức, danh dự, nhân phẩm của cá nhân;

- + Cung cấp, chia sẻ thông tin cổ súy các hủ tục, mê tín, dị đoan, dâm ô, đồi trụy, không phù hợp với thuần phong, mỹ tục của dân tộc;
- + Cung cấp, chia sẻ thông tin miêu tả tỉ mỉ hành động chém, giết, tai nạn, kinh dị, rùng rợn;
- + Cung cấp, chia sẻ thông tin bịa đặt, gây hoang mang trong Nhân dân, kích động bạo lực, tội ác, tệ nạn xã hội, đánh bạc hoặc phục vụ đánh bạc;
- + Cung cấp, chia sẻ các tác phẩm báo chí, văn học, nghệ thuật, xuất bản phẩm mà không được sự đồng ý của chủ thể quyền sở hữu trí tuệ hoặc chưa được phép lưu hành hoặc đã có quyết định cấm lưu hành hoặc tịch thu;
- + Quảng cáo, tuyên truyền, chia sẻ thông tin về hàng hóa, dịch vụ bị cấm;
- + Cung cấp, chia sẻ hình ảnh bản đồ Việt Nam nhưng không thể hiện hoặc thể hiện không đúng chủ quyền quốc gia;
- + Cung cấp, chia sẻ đường dẫn đến thông tin trên mạng có nội dung bị cấm.
- Phạt tiền từ 20.000.000 đồng đến 30.000.000 đồng đối với hành vi tiết lộ thông tin thuộc danh mục bí mật nhà nước, bí mật đời tư của cá nhân và bí mật khác mà chưa đến mức truy cứu trách nhiệm hình sự.

Vì vậy, người dùng MXH cần thường xuyên nâng cao nhận thức và hiểu biết để tránh bị kẻ xấu lợi dụng; cần kiểm duyệt thông tin, khi đưa hoặc chia sẻ bất cứ thông tin nào liên quan đến tổ chức, cá nhân lên MXH cũng phải kiểm chứng; chỉ nên chia sẻ những tin bài từ các trang mạng chính thống, không chia sẻ và “thích” những thông tin xuyên tạc, bôi nhọ người khác.

Khi bày tỏ quan điểm thì nên dùng từ ngữ văn minh, lịch sự, không mang tính phỉ báng hay xúc phạm danh dự, nhân phẩm người khác.

Thứ hai, cần quản lý chặt chẽ thông tin cá nhân

Các thông tin cá nhân người dùng đưa lên MXH dễ dàng bị kẻ xấu lợi dụng. Vì vậy, khi tham gia MXH chúng ta đưa càng ít thông tin càng tốt để đảm bảo an toàn cho chính bản thân cũng như gia đình mình.

Việc đặt mật khẩu truy cập đủ dài và phức tạp là cần thiết. Thực hiện đổi mật khẩu định kỳ cũng như không dùng chung một mật khẩu cho nhiều tài khoản.

Thứ ba, không nhấp chuột vào các liên kết hay tải về các tập tin lạ

Việc người dùng MXH nhấp chuột vào các liên kết hay tải về các tập tin lạ có thể khiến cho tài khoản không những bị chiếm đoạt và còn trở thành công cụ để các đối tượng xấu gửi liên kết rác cho hàng loạt các tài khoản của bạn bè mình. Ngoài ra, người dùng cần hạn chế đăng nhập tài khoản ở những máy tính tại nơi công cộng để tránh bị tin tặc tấn công.

Tóm lại, MXH là một công cụ để mọi người có thể dễ dàng trao đổi, kết nối với nhau. Tuy nhiên nó cũng tiềm ẩn nhiều rủi ro mà người dùng cần phải nhận biết và chọn lọc những thông tin nào là có ích, có hại, không để kẻ xấu lôi kéo, dụ dỗ, kích động dẫn đến thực hiện những hành vi vi phạm pháp luật. Người sử dụng MXH cũng không nên cung cấp chi tiết thông tin cá nhân của mình để không bị lộ lọt thông tin, tránh được những rắc rối có thể xảy ra.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chính phủ (2020), Nghị định số 15/2020/NĐ-CP ngày 03 tháng 02 năm 2020 của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông, tần số vô tuyến điện, công nghệ thông tin và giao dịch điện tử.
2. Luật An ninh mạng năm 2018.
3. Luật An toàn thông tin mạng năm 2015.
4. “Đảm bảo an toàn thông tin khi sử dụng MXH”, từ website: <https://antoanthongtin.vn>, truy cập ngày 16/9/2019.